

ALLAH'A YAKLAŞMANIN YOLU

Eûzubillahimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âkibetü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn.

İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâle:

a. Zühd ve Verâ Ehlinin Allah'a Yakınlığı

جُعِلَتْ لِي كُلُّ أَرْضٍ طَيِّبَةٍ مَسْجِدًا وَطَهُورًا

Cu'ilet lî küllü ardin tayyibetin mesciden ve tahûran.

Sadaka Rasûlullah fi mâ kâl.

İslâm dini kadar serbest bir din yoktur. Şu hadîs-i şerîfte Cenab-ı Peygamber Efendimiz buyuruyorlar ki:

“Bütün yer benim için temizdir, yani bütün dünya üzeri temizdir ve her yer mescittir.”

Namaz kılmak için bir binanın vücuduna lüzum yoktur. Toprağın kendisi temizdir, su bulunmadığı yerde onunla abdest alınır, teyemmüm edilir ve orada kibleye karşı dönülerek namaza durulur. Hristiyanlar gibi bir kiliseye girme mecburiyetimiz yoktur. Tabii soğuktan, yağmurdan muhafaza için camilerimiz yapılmıştır. Yoksa böyle yağmur ve soğuk olmadığı zaman da biz dünyanın her tarafında, her yerinde kibleye döner namazımızı kılabiliriz. O kadar serbest bir din.

جُلَسَاءُ اللَّهِ غَدًا أَهْلُ الْوَرَعِ وَالزُّهْدِ فِي الدُّنْيَا

Cülesâü'llâhi ğaden ehlü'l-vera'i ve'z-zühdi fi'd-dünyâ.

Bu *cülesâü'llâh*, Allahu Teâlâ'ya garîb olan, yakın olan Allah'ın dostları, sevgilileri, ki Allah'a yakın olmuşlar. Takarrubluk şerefine nâil olabilmişler. Bunlar kimlerdir acaba?

Ğaden ehlü'l-vera'i. “Verâ denilen, şübühâtтан, şüpheli şeylerden kaçınan kimselerdir.” Şübühâtтан kaçınan kimselerdir.

Ve'z-zühdi fi'd-dünyâ. “Ve dünyanın süslerine, saltanatlarına ehemmiyet vermeyen,

onlardan uzak kalan zühd sahibi.” Ehl-i âhiret, ahirete yönelmiş, dünyaya iltifat etmeyen, dünyanın varlıklarına ve saltanatlarına iltifat etmeyip o bütün vaktini ibadetle geçirmeye çalışan, daima gözünün önünde ahireti bulunduran insanlardır.

Zemzem suyu içilirken şöyle bir dua yapılıyor:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا

Allahümme innî es’elüke ilmen nâfi’an.

Çünkü zemzem içilirken yapılan dua ind-i ilâhîde makbul. Bu makbul duanın başına ilm-i nâfiyi eklemiş. “Bana ilm-i nâfi ver ya Rabbi!”

Dün tayyareye bindik, tabii geliyoruz. [Bu tayyare] çok güzel bir ilim neticesidir yani bir ilmin neticesi. Bugün tonlarca ağırlıktaki varlıkları gökyüzünde dolaştırıyor, kısa bir zamanda götürüp getiriyor. Bir ilmin neticesidir. Fakat bu ilim istenilen bir ilim değildir. Bu ilme ilm-i dünyâ derler. Dünyada Cenâb-ı Hakk’ın işte saltanatından istifade edilen bir ilimdir. Ehl-i verânın, ehl-i zühdün ilmi değildir. Niçin?

Bu ilim insanı Allah’a takarrub ettirmiyor ve insanı meşgul ediyor. Dünya işleriyle meşgul ediyor, para kazanma hevesine sokuyor, işte

saltanatlarına saltanat eklemek hevesinde; varlıklarına varlık eklemek, kuvvetlerine kuvvet eklemek suretiyle yaşamanın şeysi. Onun için, bu da bir ilim ama dünya ilmi. Gözünü yumduktan sonra sen tayyare yapmışsın diyerek bir mükâfat vermezler adama. Sen insanları gökte uçurmuşsun, rahat rahat götürüp getirmişsin diyerekten de bir ikramda bulunmazlar insana. İnsana dininden, imanından sorarlar, Allah’a yaptığıın amellerinden soracaklar ve ona bakacaklar. Allah’a dair yapılmış bir ameli varsa ne mutlu. E yoksa tayyare değil de füze yapsa aylara değil de yıldızlara konsa yine boştur. Onun için ehl-i verâ, ehl-i zühd bunun maâdâsındadır.

İstediğimiz ilm-i nâfi bizi Allah’a yaklaştıran, takarrub ile, *cülesâü’llâhi ğaden*. “Allah’a yakın olup yarın Allah’ın yanında oturacaklar.” demek, O’na takarrub eden, yaklaşan. Yaklaşmak da senin benim gibi birbirimize yaklaşmamız değil, Allahu Teâlâ’nın rızasına yaklaşan. Cenâb-ı Hakk’a bir cisim verip de O’nunla karşı karşıya yaklaşacak değiliz. Ya O’nun rızasına doğru giden, rızasına doğru yaklaştıran şey, verâ; Allah korkusu ve şüpheli şeylerin hepsinden uzak kalmak. Ne zaman ki biz şüpheli

şeylerden yani Allahu Teâlâ'nın yasak ettiği şeylerin şüphelisinden bile uzak kalıyoruz ve dünyaya da böyle iltifat edip de bütün hayatımızı, ömrümüzü dünyaya harcamıyoruz.

Dünyada dünyaya muhtaç olduğumuz kadar çalışırız, ahirete de ahirete ihtiyacımız kadar çalışırız. Dünyaya ihtiyacımız 60-70 sene. Bunun bir kısmı çocuklukla, bir kısmı ihtiyarlıkla, bir kısmı da uyku ve tahsil ile geçer. E Allah'a yarar ibadeti nerede ne zaman yapacağız kim bilir artık.

Onun için ehl-i verâ dendiği vakitte, Allah korkusu içlerine sinmiş, Allah'ın rızasından başka bir şey düşünmeyen ve daima O'nun rızası yolunda hareket eden bir bahtiyar demektir. Ve birkaç numune isterseniz işte o Bâyezid-i Bistâmîler, Cüneyd-i Bağdâdîler ve bunların emsali olan insanlar bunların yegâne numuneleridir.

Ki, Bâyezid-i Bistâmî'yi söylerler, bir memleketten bir tohum almış. O tohumun içrisine karınca da karışmış, o memleketin karıncası. Memleketine götürmüş bakmış ki karıncalar var. Demiş ki, yahu bu karıncalar bizim memleketin karıncası değil, bu aldığımız ot, filan memleketten aldık biz bu tohumu, o filan

memleketin karıncasıdır. Şimdi bizim memlekette ben bunu bırakacağım da kiminle ünsiyet edecek bu karınca? Kimi arkadaş olarak yanında bulacak?

Kalkmış gitmiş tekrar o memlekete, o tohumların içerisindeki karıncaları o memlekete bırakmış, gitsinler yuvalarını bulsunlar yine. Bu bir verânın mahsulüdür. Allah korkusu içerisinde o kadar sinmiş ki!

Mesela bir çobana Hazreti Ömer’in rast gelip de “Bize buradan bir koyun sat!” deyişi.

Çoban diyor:

“Koyun benim değil ki satayım sana!” E canım senin değilse de biz sana para vereceğiz, sen bize bir koyun ver bize de, efendin sorduğu vakitte de kurt yedi yahut öldü dersin. “E Allah’ı ne yapalım?” demiş. Efendiyi kandıracağız kolay ama Allah’ı nasıl kandıracağız?Mümkün mü? Verâ, bu Allah korkusu insanın içine sinmesi için büyük tahsil sahibi olması lazım değil. İşte bir çoban bu. Ama içine Allah, Allah sevgisi ve Allah korkusu öyle yerleşmiş ki buna ehl-i verâ diyorlar. Şüpheli şeylerden içtinab, sakınıyor.

Mesela ben Bursa’da iken bir gün bana bir adam geldi, “Fatih’in ben bilmem nesiyim.

Senden rica ederim, azıcık aklını da kaçırmış galiba da senden rica ederim dedi bugün hutbende söyle.” dedi.

Ne diyeyim?

De ki:

“Şurada bir adam var, filan adam, bir gazoz şişesine bir heybe dolusu altın verseniz içmiyor.” de, bunu de diyor. Denmeyecek bir şey ya. Neden içmiyorsun gazozu?

“Gazozun içerisinde şüpheli şeyler vardır da onun için içmem.” diyor. Yani kendisi ehl-i verâdan olduğunu göstermek istiyor.

Şimdi Bâyezid-i Bistamî Hazretlerinin de 30 küsür sene soğuk su içmediğini söylerler. Soğuk su içmemiş, sıcak her taraf, sıcak memleketlerde yaşadığı halde suyun başına gidermiş geri dönermiş. “İç bakayım nefis!” dermiş, onu içirmeden döndürürmüş.

Neden?

Nefse hakimiyet. Nefse hakimiyeti yaptıktan sonra ötesi kolay. İş nefse hakimiyeti becerebilmek, onu becerdikten sonra verâ onun arkasındadır. Nefse hâkim olmadan verâ tahakkuk etmez. Bilgiyle verâ tahakkuk etmez, derişlikle de tahakkuk etmez. Ya?

İşte böyle nefse hâkim olacaksın, nefse hâkim olduktan sonra Allah korkusu içeriye güzelce yerleşir, yerleştikten sonra da şüpheli gördüğün şeylerin hepsinden uzaklaşırsın ondan sonra da.

Demek ki Allahu Teâlâ'ya celîs [yakın] olacak kimseler bu gibi kimselermiş. Dünyaya da dünya saltanatlarına da iltifat etmiyor.

Bir adamcağız çocuğunu Abdulkâdir Geylanî Hazretlerine getirmiş, demiş:

“Bunu sizin terbiyenize vereyim de efendi, siz de bunu kendiniz gibi kemale eriştirin.”

“Peki!” demiş.

Eve gelmiş bakmış ki evde saltanat var. Abdulkadir Geylanî hazretlerinin oturduğu evde saltanat var.

“Vah vah! Yanılmışım ben. Böyle saltanat sahibi insanda kemal tahakkuk etmez. Ben yanlış hareket ettim, yanlış gelmişim.” demiş.

Anlamış tabii onun bu içindeki kuruntusunu:

“Haydi seninle bir gezmeye gidelim.” demiş.

“Peki!” demiş.

Yola çıkmışlar, bir müddet sonra adam demiş ki:

“Dur efendi, benim asam kaldı sizde. Asam kaldı sizde gidip onu alayım geleyim.”

“Ulan, bir sopaya kıyamadın. Ben koca evi bıraktım da gidiyorum.” demiş.

İçine girmemiş, yani bu saltanatların hepsi kendisinin değil. Kendisine mal etmiyor, teberra ediliyor, hediyeler geliyor. Eh, icabında duruyor icabında da teberra ediyor. İçine sokmuyor, gönlüne sokmamış. Gönlüne sokmamak suretiyle varlıklar zarar etmez. Ama varlıklar gönle girdi miydi şu da eksik bu da eksik diyerekten varlıklar gönle girdi miydi onun altından paçayı kurtarmak müşküldür.

Onun için zühd sahipleri yemeklerinde, giymelerinde, içmelerinde son derece titizlik yapmışlar. Her istediklerini giymemişler, her istediklerini yememişler, ki nefse hakimiyetlerini tahakkuk ettirebilsin. Çünkü her istediğini yedin, giydin, yaşadın mıydı orada nefis hakimidir. Nefis her arzusunu sana yaptırabiliyor. Bu nefse hâkimiyetin altından öyle verâ ve zühd sahibi olabilmek mümkün değildir. Adı vardır kendisi yoktur.

Allah kusurlarımızı affetsin de hepimizin böyle Allah korkusu içerisine tam manasıyla

temiz, hakiki verâ sahiplerinden, hakiki zühd sahiplerinden eylesin.

Onun için zühdü tarif ederken “terk-i dünyâ” diyorlar. Târik-i dünyâ.

Halbuki dünyayı nasıl terk edeceksin? Dünyanın içinde yaratılmışız. Bu dünyaya da yemedi, içmedi, giymedi ihtiyacımız var bizim. Çünkü hayat bununla kâimdir, bunsuz hayat da olmaz. O hayatın kâimiyetini alâ külli hâl idare ederekten dünya saltanatlarına meyil etmeden vaktini ibadât ü tâatle geçirebilecek kadar bir şey lazım.

Şimdi bir numune size.

Peygamber *sallallahu teâlâ* Efendimiz hazretlerinden daha büyük bir insanı gösterebilir misiniz? Mümkün müdür?

Değildir.

Her şeyden [büyük], dünyayı da ahireti de bilir, ikisini de bilir. Fakat dünyaya iltifatı ne kadardı? Dünyaya olan iltifatı ne kadardı pekâlâ hepiniz bilirsiniz! Hayatının nasıl olduğunu hepiniz bilirsiniz. Öğünleri ekseriyetle su ile hurmadan ibaretti. Elllerinde imkân yok muydu ki başka şeyleri de yapabilsinler, yaşayabilsinler? Her şey ellerinde iken hiç birisine iltifat etmediler. Bazen karınlarına, mübarek

karınlarına taş da bağlarlar, sabr u tahammülle bize, “Böyle yapın!” demek isterler.

Onun için ehl-i verâ sahibi olmak için herhalde dünyanın nimetlerine iltifat etmeyip mümkün mertebe iktisat ile geçinerekten, Hakk’ın rızası yollarında ömrün saatlerini böyle geçirmek.

Bizim ömürler hep mutfaklarda geçiyor. Hanımlarımızın ömrü mutfakta, bizim ömürlerimiz de onlara para kazanıp mutfağı ve evi süslemekten ibaret. Ömür bu yolda gidiyor. Gece namazlarına kalkmayı gücümüz yetmiyor çünkü gündüzleri yoruluyoruz. O yorgunluktan dolayı geceleri kalkıp da öyle teheccüd kılmak, Allah’a yalvarmak, bilmem ne yapmak, tesbih çekmek bizim elimizden gelmiyor. Ehl-i verâ ise geceleri uyumasını da bilmezler. Bütün vakitlerini ibadet ve taatle geçirmeye [çalışırlar. içlerinden] binlerce rekât namaz kılanları geçenlerde de arz etmiştim.

Bunlar bizim gibi insanlar için mümkün olur mu dersiniz?E onlar nasıl yapıyorlardı acaba? Yüzlerce rekât namaz kılmak mümkün mü? Onlar işte ancak dünyayı terk edip olanla iktifa [edenlerin hâlidir.]

Mesela dün diyorlardı ki, bir hurmada 340 kalori varmış. Beş hurma insana yetiyormuş o halde. E başka ne hacet. İşte üç beş tane hurma yiyip suyu da içti miydi günlük kalorisini alıyor, artık başka şeye ihtiyaç yok. Tatlısı olsun, tuzlusu olsun, şu helvası olsun, bilmem nesi olsun. Bunlara ihtiyaç olmuyor. Ömürlerini ibâdât ü tâata hasretmeye vakit bulabiliyorlar.

Halbuki bizim öyle mi ya? İşte sabahleyin sabah kahvaltısı olacak, yağı olacak, peyniri olacak, şusu olacak busu olacak, öğlene ayrı, ikindiye ayrı, akşamı ayrı olacak, gece de yine ayrı olacak. Onun arkasından da ehl-i verâ olacağız. Mümkün değil!

Onun için buyuruyor ki Efendimiz:

جَالِسُوا الْعُلَمَاءَ وَزَاخْمُوهُمْ بِرُكْبِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يُحْيِي
الْقُلُوبَ الْمَيِّتَةَ بِنُورِ الْحِكْمَةِ كَمَا يُحْيِي الْأَرْضَ
بِوَابِلِ السَّمَاءِ

Câlisû'l-ulemâe, ve zâhimûhüm birükebiküm, feinnallâhe yuhyî'l-kulûbe'l-meytete binûri'l-hikmeti kemâ yuhyî'l-arda bivâbili's-semâi.

Câlisû'l-ulemâe. “Siz ulamalarla beraber oturunuz.”

Yukarıdaki hadiste *cülesâu'llâh*. “Allah ile oturmak.” [geçti,] burada, *câlisû'l-ulemâe*. “Ulemalarla oturun. Ulemalarla oturup kalkın.” [geçiyor.] Mücâlese, cülûs.

Şimdi beş şey var ibadettir:

“Ananın babanın yüzüne bakmak ibadettir.”

Ananın babanın, bunlar benim hayatıma, bu dünyaya gelmeme sebep oldular. Burada Allah'ı bilip ona ibadet etmeme de vesiledirler. Binâenaleyh onların yüzlerine bakmak bir ibadettir. Onların hatırlarını kırmamak, onların emirlerine mümkün mertebe münkâd, hazır bir vaziyette onları memnun edecek bir şekilde bulunmak ibadetten sayılıyor.

Kur'an'ın yüzüne bakmak, kitab-ı İlâhîye'nin yüzüne bakmak, hadislerin yüzüne bakmak bu da ibadettir. Okumasını bilmesen bile şöyle yüzüne baktın mıydı, onun yüzünden sana gelecek feyz-i İlâhî sana bir ibadet sevabı verilir.

Denize bakmak, o da öyle [ibadettir].

Kâbe-i Muazzama taştan ibaret bir binadır ama Beytullah'tır, “Allahu Teâlâ'nın Beyti” diye temsil edilmiş bir yer, ona da bakmak böyle, o da ibadettir, onda da ibadet sevabı vardır.

Bir de hocasının yüzüne bakmak, onda da ibadet sevabı vardır.

Beş şeyde ibadet sevabı vardır. Onun için burada da buyuruyor ki:

“Siz onlarla oturunuz.”

Ve zâhimûhüm birükebiküm. Zâhim, kaynaşmak. “Omuz omuza, diz dize yani birbirleriyle böyle kaynaşır bir şekilde sıkıştırarak oturunuz, birbirinize temas ile senden ona ondan sana bir cereyan hâsıl olur.”

Bir vakit bir hoca efendinin nasihatini dinlemiştim de o hocaefendi şöyle diyordu:

“Ben felç hastalıklarından çok kimseleri, saflara sokmak suretiyle tedavi ettim.”

Nasıl olur ya hoca efendi? dediler.

“İnsanda bir elektrik var, elektrik gözle görülmez. İnsanlar saflara durduğu vakitte sıkışacaklar. Omuz omuza birbirlerine sıkışacaklar. Bu sıkışma dolayısıyla Cenâb-ı Hakk’ın nâzil olan rahmeti imamdan cemaate böyle sırayet eder. Bu rahmet-i İlâhîye’nin içerisinde bir de elektrik cereyanı vardır. Vücutlardan böyle birbirine cereyan eder. Bu saf ne kadar uzaksa, Cami-i Kebîr gibi 100 kişilik, 100 metrelik bir safsa, o 100 kişinin elektriği birbirine aktarılıyor. Bu aktarma sırasında işte o

adamdaki arızalar, hastalıklar da ortadan kayboluyor.” diyerekten birçok tecrübelerle onları izah etmeye çalışmıştı.

Bu hikmet Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in şu emriyle *ve zâhimûhüm*. “Onlarla sıkışınız.” [daha iyi anlaşılıyor]. Ulemalarla sıkışınız yani “içli dışlı olunuz” demek.

Birükebiküm. *Rukeb* diye şu dizlere diyorlar.

“Dizlerinizi de onların dizlerine dayayın. Vücudunuzu da omuzlarınızı da onların omuzlarına dayayarak böyle kaynaşın.” gibilerden [söylenmiş oluyor.]

Neden, neden diyor?

Feinnallâhe yuhyî’l-kulûbe’l-meytete.

“Çünkü Cenâb-ı Hak ölü kalpleri ihya eder.”

Ölü kalpleri, ölmüş kalpleri ihya eder.

Binûri’l-hikmeti. “Hikmet sözleriyle.”

Kemâ yuhyî’l-arda bivâbili’s-semâi. “Nasıl kurumuş yerleri gökten gelen yağmurlarla nasıl yeşertiyorsa ölmüş kalpleri de ulemaların hikmetleriyle diriltir.” buyuruyor.

Hikmet ulemanın kendisinden değil, Allahu Teâlâ’nın ve Resûlünün verdiği haberleri ulaştırmak suretiyle, buna hikmet tabir ediyorlar. Ondan gelecek feyiz sebebiyle bakıyorsunuz o

kalplerde bir uyanıklık hasıl oluyor. İşte bu uyanıklık da insanların Cenâb-ı Hakk'a takarrubuna vesile oluyor. Bu da bizim için tahrik edici.

b. Dünya ve Ahiret Dengesi

Şimdi yukarıdaki zühdü bize izah için Cenâb-ı Peygamber yine şöyle bir şey buyurmuş:

جَعَلَ اللَّهُ مَا يَخْرُجُ مِنْ ابْنِ آدَمَ مَثَلًا لِلدُّنْيَا: هُوَ
كِنَايَةٌ عَنِ الْغَائِطِ وَالْبَوْلِ يَعْنِي مَا يَخْرُجُ مِنْهُ كَانَ
قَبْلَ ذَلِكَ أَلْوَانًا مِنَ الطَّعَامِ طَيِّبَةً نَاعِمَةً وَشَرَابًا
سَائِغًا مَرِيًّا فَصَارَ عَاقِبَةُ ذَلِكَ مَا تَرَوْنَ فَالِدُّنْيَا حُلُوهُ
خَصِرَةٌ وَالنُّفُوسُ تَمِيلُ إِلَيْهَا وَالْجَاهِلُ بِعَاقِبَتِهَا
يُنَافِسُ فِي زِينَتِهَا وَزُخْرُفِهَا ظَانًّا أَنَّهَا تَبْقَى لَهُ أَوْ
هُوَ يَبْقَى لَهَا؛ وَالْعَاقِلُ لَا يَطْمَئِنُّ إِلَيْهَا وَلَا يَغْتَرُّ بِهَا
عِلْمًا بِأَنَّهَا زَائِلَةٌ مُسْتَحِيلَةٌ وَإِنْ سَاعَدَتْ مُدَّةً
فَالْمَوْتُ لَا مَحَالَهَ يُدْرِكُ صَاحِبَهَا وَيَخْتَرِمُهُ

*Ce'alehullâhu mâ yahrucu min ibn Âdeme
meselen li'd-dünyâ. Hüve kinâyetün ani'l-ğâiti*

ve'l-bevli. Ya'nî mâ yahrucu minhü kâne kable zâlike elvânen mine't-ta'âmi tayyibeten nâimeten, ve şerâben sâiğân meriyyen, fesâra âkibetü zâlike mâ teravne. Fe'd-dünyâ hulvetün haziratün, ve'n-nüfûsu temîlü ileyhâ, ve'l-câhilü biâkibetihâ yünâfisü fî zînetihâ ve zuhrufihâ, zânnen ennehâ tebkâ lehu, ev hüve yebkâ lehâ; ve'l-âkilü lâ yetme'innü ileyhâ, ve lâ yağterrü bihâ, ilmen biennehâ zâiletün müstehîletün, ve in sâ'adet müddeten, fe'l-mevtü lâ mehâlete yüdrükü sâhibehâ ve yahterimühü.

Ce'alehullâhu mâ yahrucu min ibn Âdeme meselen li'd-dünyâ. Şimdi insanoğlu güzel yemekleri yiyor ve bu güzel nefis yemekleri yedikten sonra çıkanı hepimiz biliyorsunuz. Bu çıkan, ibni Âdem'den çıkan şey dünyanın misalidir. Dünya ilk önce gayet nefis, zarif, cazip görünüyor, fakat insanın içine girdikten sonra ne hale geliyor.

Bunu, Behlül Dâne denilen bir zât var ya Harun Reşîd'in kardeşiymiş, fakat ârif bir kimse. Bunu evlendirmeye karar vermişler. Bekarmış, o bu söyleye söyleye, “Haydi seni eve-relim!” diyerekten bir genç bulmuşlar. İşte o şeyden evvel bir güvey gezdirmesi yapıyorlar

ya hani demek ki o zamanda da âdet. Bunu almışlar bir geziye çıkarmışlar. Çıkarırken yolda hayvan tersleri, insan tersleri görmüş, onun başından kalkmıyor.

Demişler:

“Ya ne duruyorsun bunların başında, ne var burada?

“Bak bunlar bana ne diyor.” demiş.

Ne diyor?

“Sen dünyaya karışırsan neticen bizim gibi olur hah! Neticede bizim gibi olursun, aklını başına topla!” diyorlar, “Ben bu işten vazgeçtim, evlenmiyorum.” demiş.

Yine kandırmışlar biraz daha götürmüşler, bir uzun kavak ağacı düşmüş yere. Gidiyormuş bir başından kaldırıyormuş kalkıyor, öteki başından kaldırıyor kalkıyor, ortasından iki tarafından kaldırayım diyor gücü yetmiyor, kocaman ağaç.

Ha demiş, hem dünya hem ahiret bir arada olmayacak, ben bu işten yine vazgeçtim demiş, ayrılmış.

Niçin?

Ce’alehullâhu mâ yahrucu min ibn Âdeme.
“İbn Âdemden huruc eden şey.” *Meselen li’d-*

dünyâ. “Dünyanın misali budur işte, yani başka şey aramayın.”

[Hadisin devamı olan] altında bunun iza-
hını yapmış uzun boylu ama izahı bu dedikleri-
mizden ibarettir. İnsan gayet nefis şeyleri ta-
baklarda güzel temizler, bayılır insan. Fakat
netice itibariyle ne olduğu malum oluyor. İşte
bundan ibret almalı demek.

جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوءَةِ تَعْجِيلُ الْإِفْطَارِ
وَتَأْخِيرُ السُّحُورِ وَإِشَارَةُ الرَّجُلِ بِأَصْبَعِهِ فِي الصَّلَاةِ

*Cüz’ün min seb’îne cüz’en mine’n-nübüv-
veti ta’cîlü’l-iftâri, ve te’hîrû’s-suhûri, ve
işâretü’r-raculi bi’isba’ihi fi’s-salâti.*

“Nübüvvetten, nübüvvetin 70 parçasından
bir parçadır.” Buna aklımız bizim ermez. Nedir
bu nübüvvet parçalarından, 70 parçadan bir
parçası? Gayet basit:

Ta’cîlü’l-iftâri. “Oruç vakti orucu çabuk
bozmaktır.” Onu tehir etmemek, uzatmamak
ileriye doğru.

Ve te’hîrû’s-suhûri. “Sahur vaktinde de
geciktirmek, ta son vakte kadar yemeğe çalış-
mak.”

Bir de:

Ve işâretü'r-raculi bi'isba'ihî fi's-salâti.

“Tahiyatta *eşhedü en lâ ilâhe illallah* diyoruz ya, *eşhedü en lâ ilâhe* derken şu parmağını böyle kaldırır, *illallah* derken indirir. Bu işaretle, bu işareti yapabilmek, bu işareten her mezhep bir ders almış. Mesela biz kaldırıyoruz böyle, indiriyoruz. Malikîler bunu, parmağını boyuna, boyuna oynatırlar. Başkaları da başka türlü yapıyor. İşarettir yani. Bu işareti herkes anladığı şekilde tatbik etmek istemiş.

“Bunları yapabilmek nübüvvetten, 70 parçasından bir parça.”

Nedir?

Sahur vaktini tehir edeceksin, iftarda acele edeceksin, namazda da bu şهادeti yapabileceksin.

c. Mescitlerde İbadet Adabı

جَنِّبُوا مَسَاجِدَنَا صِبْيَانَكُمْ وَمَجَانِينَكُمْ وَشِرَاءَكُمْ
وَبَيْعَكُمْ وَخُصُومَاتِكُمْ وَرَفَعَ أَصْوَاتِكُمْ وَإِقَامَةَ
حُدُودِكُمْ وَسَلَّ سُيُوفِكُمْ وَاتَّخِذُوا عَلَى أَبْوَابِهَا
الْمَطَاهِرَ وَجَمَرُوهَا فِي الْجُمُعِ

Cennibû mesâcidenâ sıbyâneküm ve mecânîneküm, ve şirâeküm ve bey'aküm ve husûmâtiküm ve ref'a esvâtiküm, ve ikâmete hudûdiküm ve selle süyûfiküm ve'ttehezû alâ ebvâbiha'l-metâhira, ve cemmîrûhâ fi'l-cume'i.

Cennibû mesâcidenâ sıbyâneküm , “uzak ediniz” demek. “Siz uzak ediniz.” *Mesâcidenâ*. “Bizim mescitlerimizden, camilerimizden uzak tutunuz.”

Neyi?

Sıbyâneküm. “Çocuklarınızı camilere getirmeyin, cemaatin huzurunu kaçıırırlar.” Bazen onlar kendilerine hâkim olamaz işeyiverirler. Bazen çocukturlar cemaatin arasında koş-turuverirler, onun bunun önünden geçerler, çocukturlar.

Binâenaleyh onları camilerimizden uzak ediniz. Camilerimize getirmeyiniz. Alışsın diyerekten bazen getirirler. O azıcık aklı başına erdikten sonra o olur. Fakat çocukken olmaz, belki işeyiverir, böyle hallerde olabilir.

Daha?

Ve mecânîneküm. “Delilerinizi de camiye sokmayın.” Deli işte! Camide olmayacak fuzûlî işler, gürültüler, rahatsızlıklar yapar.

Ve şîrâeküm ve bey’aküm. “Alışveriş de yapmayınız camilerimizde.” Orası ibadethanedir. İbadethaneye çocukların sokulması, delilerin sokulması caiz olmadığı gibi orada alışverişe taalluk eden şeyleri de yapmamalı. Mesela mûtekif olan itikafta kalıyor on gün yahut niyetine göre yirmi gün otuz gün kalanlar da olur. Bu itikaf günlerinde konuşmaya ve bu gibi şeylere müsaade edilmiştir ama bu mûtekif için. Dışarıya çıkmasına imkân yok bazı işlerinden dolayı. Camide görüşmeye ve konuşmaya imkân verilmişse de yapmamak daha evladır. Sonra camiye girerken heralde itikaf diye niyet etmeli. Şayet böyle bir konuşma lisanından sudur edecek olursa mûtekif için cevaz verildiğinden

mesul olmaz inşallah.

Ve husûmâtikûm. “Bahusus böyle birbirlerinize hasımlık etmek hususunda, camileriniz de böyle şeyleri yapmayınız.”

Ve ref’a esvâtikûm. “Seslerinizi de katiyen yükseltmeyiniz.” Şimdi çok ağırımıza gitti bizim, Mescid-i Nebevî’de, *sallallahu aleyhi ve sellem*, iki yerde vaaz ediliyor. Mesafeler uzak ama bunları koymuşlar, makineler de kuvvetli, sesini gümbür gümbür öttürüyor. Söyleneni de kimse anlamıyor, ancak önlerinde oturan anlıyor, fakat uzaklarda da huzur denen bir şey bırakmıyor. Dedim ki:

“İşte şu bid’atı icat etmiş adam, iyi derler, faydalıyoruz derler ama çok da zararı var. Cenâb-ı Peygamber katiyen bundan memnun değildir. Çünkü Resûlullah’ın meclisinde bulunan insanların huzurunu kaybediyor.”

Halbuki orada, Cenâb-ı Peygamber’in [kabr-i şerîflerinin] üzerine bir âyet-i kerîme yazılıdır;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ¹

¹ Hucurât Suresi, 2.

Yâ eyyühellezîne âmenû lâ terfe'û esvâteküm. “Ey müminler! Seslerinizi yükseltmeyin!” diyor.

O bizim her camide de geçerlidir, *ref'i savt*, yüksek sesle bağırmak. Bizim müezzin efendinin kulakları çınlasın, duymasın ama, o bazen kızdı mı bağırıyor. O bağırması caiz olmayan bir şeydir. Yani, “Onu ben kızdım da yaptım.” demekle insan bundan kendini kurtaramaz da.

Ve ref'a esvâtiküm.

Halbuki bugün Resûlullah'ın huzurunda orada dinledim, Hazreti Aişe validemizin zamanında, yani Resûlullah'ın vefatından biraz sonra bir adam Resûlullah'ın huzurundan yani önünden, kabır-i saadetinden geçiyormuş da cebinden anahtarı düşmüş, tak diye.

Aişe validemiz demiş ki: “Resûlullah'ı ezalandırıyorsunuz. Niçin böyle yapıyorsunuz, hâkim olmadınız kendinize, malınıza da siz bu takırtıyı yaptınız orada?”

Şimdi o bir anahtarın düşüşündeki takırtıya razı olmayan, bugün o hoparlör seslerinden kubbelerin altı gümbür gümbür gümbürdüyor. Çok da açıyorlar, koca mescidi [ses ile] doldurmaya çalışıyor ama gümbürtü, yani kuru

gürültü, hiçbir şey anlaşılmıyor. Ne dediği anlaşılmıyor. Zaten anlayacak olanlar ancak Araplar, başkaları anlamaz onların sözlerini. Binâenaleyh çok çirkin geldi bana. Hatta elimden gelse, geçen sefer bir arkadaşına dedim, şunu git de kapa. Adamın önündekiler dinlesin. Koca Harem-i Şerîf'i ihlal etmeye ne hakkı var bu adamın canım? Koca Harem-i Şerîf inliyor, kim anlıyor onun sözünü? Kimse anlamıyor, zaten ilerde ses boğuluyor, boğulan sesteki bir mana da çıkmıyor, bir lafız da anlaşılmıyor. Ama Harem-i Şerîf'in içerisi gümbür gümbür ötüyor. Bu icat olmuş ama böyle şer için değil, hayır için icat olmuş.

Cenâb-ı Peygamber *ve ref'a esvâtiküm* diyor, mescidlerden seslerin yükselmesini de istemiyor. Ne vâizlerin, ne mevlit okuyanların. Mevlit okuyanlar seslerini beğendirmek için çok yüksek makamlarla bağırırlar, çağırırlar, bu câiz olmayan bir şey.

Bakın bu sefer bir hadise oldu. Harem-i Şerîf'in Altınoluk tarafı var ya bizim kıblemize düşer o. Bizim kıblemiz [Kâbe'nin] Altınoluk cephesindedir. Suriye'nin de oraya isabet eder. Binâenaleyh ekseriyetle Türkler ve Suriyeliler o mıntıkayı doldururlar.

Bizim Türk hacıları da demişler:

“Bir hatim duası yapalım ya, bir de mevlit okuyalım şurada. Kırk yılda bir geldik buraya işte.”

Hemen toplanmışlar bunun üzerine, başlamışlar “Allah adın.” diyerekten okumaya. Hemen polis gelmiş:

“Yoo! Burada öyle şey olmaz. Onu memleketinizde yapın. Burada yok öyle şey. Yaparsa herkes duasını kendisi yapsın. Elini açar yalvarır, ne yaparsa yapar.” Şimdi bugün bizim camide de mevlit vardı.

Allah kusurlarımızı affetsin.

Oradan bir kitap verdiler bana. İmam Mâlik’in hayatı hakkında. Pakistanlı bir alim yazmış, 200 sayfaya yakın yahut daha da fazla bir kitap. İmam Mâlik’in hayatını, eserlerini belirtiyor.

İmam Mâlik hayatında 25 sene Mescid-i Resûlullah’a çıkmamış. İmamı Mâlik Medine’de oturduğu halde, kendisi Medine’nin de imamı olduğu halde Mescid-i Resûlullah’a çıkmamış. Biz bayılıyoruz, Resûlullah’ın orada haydi gidelim de bir iki rekât namaz kılalım o cennet bahçesinde diyoruz. İmam Mâlik oradayken 25

sene çıkmadığını o adam kitabında ispat etmiş.
Gel de işin içinden çık bakalım!

“Yâ imam! Neden mescide çıkmıyorsun sen?” demişler.

“Görülen bid’atları men etmeye gücüm yetmez!” demiş.

Onun devrinde efendi! Onun devrinde,
“Yapılan bid’atları men etmeye gücüm yetmez, onları görmemek için çıkmıyorum.” demiş.

Allah hepimizin yardımcısı olsun.

O zamanki hâl buyken imam dayanamıyor.
Onun için diyor ki, bir alim, sünneti iyi biliyor.
Baktı ki çok fesatlık...

Orada birçok arkadaşları gördük, namaz kılarken böyle ayaklarını yere yatırıyorlar. Kaç tanesine söyledik:

“Bizim mezhebimiz böyle.” diyor. Olmaz öyle, bildiği yok, cahil. Bakıyorum bizim arkadaşların içerisinde de namaz kılarken ayaklarını böyle yatırıyorlar.

Yedi âzâyâ secde olunacak: İki el, iki diz dört, alın beş, iki de [ayak] parmak uçları yedi. Bu parmak uçları kibleye karşı döndürülecek. Böyle kibleye karşı kaldırıp parmak uçlarına basarsan parmak uçları kibleye karşı döner. Bu

yedi âzânın secdesi olur. Eğer bunları kıbleye karşı döndürmüyor da tersine koyarsan tersine secde olmaz ki! Onun için namazın erkanına da dikkat etmek lazım. İlmihal kitaplarımızı çokça okumanızı rica ederim. İlmihal kitaplarımız çok, çeşitlisi var, hepsinde de ayrı ayrı bunların tarifleri de vardır. Binâenaleyh ilmihal kitaplarını çokça okumak lazım ve insanın hareketlerini de ona göre tanzim etmesi lazım.

Demek ki *ref'i esvattan* Resûlullah memnun olmadığından, “Mescidleriniz de bunları yapmayın.” diyor. Binâenaleyh mescidlerde mevlit okutmak da câiz değildir. Ama şimdi diyeceksiniz:

“Bizim evlerimiz müsait de değil öyle toplanıp da kalabalık kimseleri evimiz almaz?”

E senin evinin aldığı kadar al, herkesin de eve toplanacak değil ya. Neyse o kadarla istifade edersin, evinde okutursun. Evinin sevabı başkadır, mescidde olan sevap ayrı. Mescid ancak namaz içindir. Mescidlerde hatim duasına bile cevaz yoktur. Hatim dualarına bile cevaz yok, mevlitlere hiç cevaz yoktur. Ama âdetler, ananeler birbirini kovalayarak gider.

Ref-i savta izin olmadığı gibi

Ve ikâmete hudûdiküm. Had vurulacak, içki içmiş ceza verilecek [mesela].

İslâmiyet beş şeyden ibarettir: İtikat bir, ibadet iki, münâkahât üç, muamele dört, mücazat beş. Bu beş şeyin, bir kökün beş dalı var demektir. Bu beş şeyden ibarettir Müslümanlık. İtikadın sahih değilse Müslümanlık olmaz. Amelin yoksa yine boş. Nikah muameleleri de İslâm'ın istediği gibi değilse o da boş. Muamele kısmı İslâm'ın istediği şekilde helal kazanç demektir.

Bu muamele kısmını bilmem şöyle anlatabilir miyim?

Trenlere biniyor, vapurlara, tayyarelere biniyoruz, onların içine benzin koyuyorlar ya, bu konulan benzin, mesela tayyareye konulan benzin en iyisidir. Adi benzini koysalar belki güzel çalışmayacak makine, bir yerde istop da edecek. Bunun güzel çalışması için en iyi benzini oraya koyuyorlar. En iyi benzin orda olsun ki güzel çalışsın.

Binâenaleyh vücudun güzel çalışması için en iyi yemeğin yenmesi lazım. En iyi yemek en iyi lokantada yapılan yemek değil. En iyi yemek en helal yemek. Helalinden kazanılmış bir

ekmek, kuru bir ekmek de olsa helalinden olduktan sonra en iyi yemek odur yine.

Binâenaleyh *ikâme-i hudûd* İslam'ın beşinci şartıdır. Mücâzât.

Ceza yapılacak değil mi? İçki içmiş, kumar oynamış, zina yapmış, hırsızlık yapmış, İslâm'ın vereceği cezada buna *ikâme-i hudûd* diyorlar. *İkâme-i hudûd* yapılacak. E dövecekler adamı şimdi. “E götürelim mescidde dövelim.” Olmaz. Mescitte *ikâme-i hudûd* yapılmaz. Burası had yeri değil, yani ceza yeri değil. Orası ibadet yeri, ona da müsaade yok.

Ve selle süyûfiküm. “Kılıçları kınından çıkarıp böyle hani dışarılarda oynattıkları gibi cami içerisinde kılıç kınından çıkmaz.” Tabanca yerinden kımıldamaz. Sopa yerinden kımıldamaz.

Caminin içerisi edep yeridir, tâat yeridir. Huzur ile girilir oturulur, sessiz sedasız namazını yapar, Allah'a gönlünü verir, bir de dileklerini dilersen ibadetlerini bitirdikten sonra güzelce usûlü dairesinde camiden çıkarsın. Çıkarırken rahmetini isteyerek çıkarsın, girerken rahmetini isteyerek girersin, çıkarken de yine rahmetini isteyerek çıkarsın. Bu edebe riayet etmek lazım.

Bir Afrikalı bir efendi, âlim bir efendi, [hacda] baktım bir Pakistanlı'yı yakalamış. Pakistanlılar hilkat itibariyle böyle biraz mücadeleci adamlar. O Harem-i Şerîf'te Beytullah'ın Hacer-i Esved'i var, bunu öpmek için mesela can feda ediyor insanlar. Halbuki o sünnettir. Öpülürse öpülür öpülmezse böyle bir Allahu Ekber dersin, bu karşıdaki temas kâfi gelir. Şimdi orada ben onu öpeceğim diyerekten birçok insanları eziyete sokar, sıkıntıya sokar, meşakkate sokar, üstleri başları yırtılır, parçalanır illa onu öpeceğim diyerekten pek çok günahlar işlerler. Bu çok günahların işlenmesi câiz olmayan şeylerdir.

Bak camide *ref'i esvat* ve *sell ü suyûf* yok iken, burada böyle âdeta kanlar akıyor. Olmamacak bir şey, edebe yakışır bir şey değil.

O Pakistanlıya diyor ki, “Siz neden bunu böyle yapıyorsunuz? Siz de hiç edep yok mu? Bütün ibadetler edepten ibarettir.” diyor o Afrikalı Sudanî alim bir insan o Hintliye ders veriyor. “Böyle çalımla yürümek, onu bunu kakmak bu İslam'da yakışır şeyler değildir. İslam'ın her şeyi edeptir. Edebin muhalifi olan şeyler İslam'da yeri yoktur.” diyerekten ona nasihat ediyor: “Niçin nasihat etmiyorsunuz siz

cemaatlerinize?” diyerekten de darılıyor onlara.

Demek ki *selle suyûf*, yani kılıcı kınından çıkarıp da camide bulundurmak da caiz değil.

Binâenaleyh *ve'ttehezû alâ ebvâbiha'l-metâhira*. “Camilerinizin önünde, kapıların önünde abdest ibrikleri bulundurunuz.” Yahut şadırvanlar yapınız, herkes geldiği vakitte orada abdestini alsın.

Ve cemmîrûhâ fi'l-cume'i. “Bazı cuma günlerinde camilerinizde kokularda yakınız.” Kokular yakınız çünkü melekler güzel kokuları ararlar. Biz nasıl seviyorsak onlar bizden daha fazla sever güzel kokuları. Güzel kokuların olduğu yere melekler dolarlar. Meleklerin olduğu yerde de feyz ü bereket daha fazla olur.

Bunu İbn Mâce, Taberânî Mekhul'den, yine Taberânî Muâz hazretlerinden de rivayet etmişler.

جَلِيسُ الْمَسْجِدِ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ: أَخٍ مُسْتَفَادٍ أَوْ
كَلِمَةٍ مُحْكَمَةٍ أَوْ رَحْمَةٍ مُنْتَظَرَةٍ

Celîsü'l-mescidi alâ selâsi hisâlin: Ehin müstefâdin, ev kelimetin muhkemetin, ev rahmetin muntazaratin.

Celîsü'l-mescidi alâ selâsi hisâlin. “Mescidlerde oturanlar üç faydadan hâlî değildirler.”

Mescidlerde oturan bir insan üç faideden birisini muhakkak kazanır. Birisi:

Ehin müstefâdin. “Camide otururken bir kardeş görürsün, o kardeşten ya sen istifade edersin ya o senden istifade eder.”

İkincisi:

Ev kelimetin muhkemetin. “Yahut Kur’an ayetlerinden yahut hadislerinden bir kelime öğrenirsin.”

[Üçüncüsü:]

Ev rahmetin muntazaratin. “Hiç bir şey öğrenemezsen rahmet-i ilâhîyeye mazhar olursunuz.” buyurmuş.

Hanımlar hakkında da:

جِهَادُكُنَّ الْحَجُّ

Cihâdükünne’l-haccu.

“Sizin cihadınız hacdır.”

Efendimizin zamanında muharebeye gidiliyordu tabii, kazalara. Erkekler hem ganimet alıyorlar hem şehitlik ve gazilik sevapları alıyorlardı. Hanımlar şikâyeteye geldiler, dediler ki:

“Bak bunlar gidiyorlar, böyle kazançları var, biz ise bundan mahrumuz, biz de iştirak etsek olmaz mı?” deyince Efendimiz buyurdu ki:

“Sizin cihadınız hacdır.” Siz hacca gidin. Onda böyle dövüşme mövüşme de yoktur, bu sevabı orada alırsınız demek.

d. Kur'âna Hizmet ve Ulemâyâ Saygı

Şimdi bugünkü derste yine:

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَحَافِظُوا عَلَى الْعَصْرَيْنِ:
صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَصَلَاةٍ قَبْلَ غُرُوبِهَا

Hâfizû ale's-salavâti, ve hâfizû ale'l-as-reyni: Salâtin kable tulûi's-şemsi, ve salâtin kable ğurûbihâ.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl.

Kur'an âyetlerinde:

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ
قَانِتِينَ

Hâfizû ale's-salavâti ve's-salâti'l-vüstâ geçer, burada Cenâb-ı Peygamber:

Hâfizû ale's-salavâti. “Beş vakit namazı muhafaza et.” [buyurdu,] arkasından da,

Ve hâfizû ale'l-asreyni. “İki asır vaktini de muhafaza edin.” Dikkat edin yani ehemmiyet verin, bunlar üzerinde çokça durun.

Asreyn, “iki asır” demek. Birisi ki:

Salâtin kable tulûi’ş-şemsi. “Birisi ki, o asrın birisi güneş doğmadan evvelki sabah namazıdır.”

Güneş doğmamıştır, bir. birisi de:

Ve salâtin kable gurûbihâ. “Güneş batmadan evvel kılınan namazdır ki ikindi namazı.”

Sabah namazıyla ikindi namazlarına çok ehemmiyet veriniz. Beş vakti kılınız, fakat sabah namazı uyku vaktidir, uykuya kaptırmayın namazı, gafletle geçirmeyin. İkindi vakti de alışveriş, iş güç vaktidir, ona da aldanıp ikindi vaktini de kaçırmayın elden. Çünkü ikindi vaktini kaçıran insan, bir adamın evladı, çoluğu çocuğu, ailesi, malı, mülkü harap olmuş, yanmış tükenmiş insan ne gibi bir iptilâyâ maruzsa ikindi vaktini kaçıran adamın hâli bunun hâliyle mukayese edilir. Dar vakit.

Onun için vakitleri insan güzel tanzim etmeli. Akşam yatış saatlerini, sabahleyin kalkış saatlerini güzel intizama koymalı. Geceleyin çok uzun vakte kadar oturup da şimdi şu işimi de şu hesabımı da, şu dersimi de yapacağım

diyerekten gece uykusunu almadan yatar, sabahleyin ona top atsan duyamaz artık, kaldıramazsın. Uyuyamadı vaktiyle, uyuyamadığı için vücut hakkını istiyor, yorulmuş vücut hakkını istiyor, sabahleyin ezanı da duyamıyor. Duysa da kafası kalkmıyor artık. Duysa da kafasını kaldıramıyor çünkü vücudunun keyfi yerinde değil.

Binâenaleyh insan tanzim etmeli, filan saatte yatar filan saatte kalkar. Ecnebler bunu çok güzel tatbik ederken biz maalesef dinimizin iktizası olduğu halde de bunu yapamıyoruz. Bu gece geç vakitlere kadar oturmak bir hüner âdeta, bir şeymiş gibi [yapılıyor.] Oturuyorsan sabaha kadar otur, sabah namazını kıldıktan sonra yat, ona hiç kimse bir şey demez. Fakat gecenin yarısından sonra yatıp da iki saatliğine kalkmak herkesin harcı değildir. Kalksa da kalkabilse de o zamanda kıldığı namazın da hayrı olmaz. Çünkü yorgun, kafa bulanık şekilde abdest alıp da kılacağı iki rekât namazın ne kadar faydası olur bilmem.

حَامِلُ الْقُرْآنِ لَهُ عِنْدَ خَتْمِ الْقُرْآنِ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ
وَشَجَرَةٌ فِي الْجَنَّةِ

Hâmilü'l-Kur'âni lehu inde hatmi'l-Kur'âni da'vetün müstecâbetün, ve şeceratün fi'l-cenneti.

Hâmilü'l-Kur'ân demek hâfız-ı Kur'an demek yahut âlim demek, ikisine de şamildir.

Inde hatmi'l-Kur'âni. Kur'an-ı hatmetmiş.”

Kur'an-ı bir günde hatmedenler var. Bir günde iki kere okuyanlar var. Bir günde bir Kur'an'ı baştan sona 15 kere okuyanlar da var. *Tayyi mekân* diyorlar buna. Nasıl ki biz buradan üç ayda Mekke'ye giderken, bugün üç saatte gidiyoruz. Bugün Allahu Teâlâ'nın verdiği bir kudretle insan böyle uçuyor ve Kur'an üç saatte bitiyor. Ve tekrarlanarak da üç beş günde üç beş hatim edebilen bahtiyarlar var yani yer-yüzünde. Bunlar inkâr da kabul etmez. Olur mu deme. Çünkü biz okuyoruz teker teker, teker teker okurken üç saat geçiyor, olmaz. Ama o Kur'an ile hallolmuştur yani şöyle baktığı vakitte sayfalar önünde yuvarlanır âdeta, bakarsın hatim biter.

Hâmilü'l-Kur'âni. “İşte bu gibi hâmil-i Kur'an olanlar.” *Lehû inde hatmi'l-Kur'âni.* “Bitirdi. Elif lam mim bitirdi, hatimi yaptı.”

Da'vetün müstecâbetün. “Artık bunun kabul olunan bir davet, kabul olmuş bir dua bunun hakkıdır.”

Nasıl dua ederse onun duası ind-i İlâhîye de makbul olur. Camileri de bunu teşmil etmişler de, “Cemaat çokça âmin derse, çok kişi âmin derse, onların duası sebebiyle belki benim yaptığım hatim de kabul olunur.” diyerekten: “Hoca efendi bizim bir duamız var, bir hatim de bize yapıverin.” derler. Bazıları da: “Bizim hatimler orada olsun.” diyerekten Mekke'ye, Medine'ye yollarlar. Fakat kendisi yaparsa daha âlâ.

Daha?

Ve şeceratün fi'l-cenneti. “Bir de cennette bir ağaca sahip olur.”

Bir hatim, ona mahsus bir de ağaç bağışlanıyor. Cennet boşluk arazidir. Bu boşluk araziyi biz süsleyeceğiz.

Nelerimizle?

Tesbihlerimizle, namazlarımızla, hatimlerimizle. Çeşitli ağaçlarla tezyin olunacaktır.

حَامِلُ الْقُرْآنِ حَامِلُ رَايَةِ الْإِسْلَامِ مَنْ أَكْرَمَهُ فَقَدْ
أَكْرَمَ اللَّهُ وَمَنْ أَهَانَهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ

Hâmilü'l-Kur'âni hâmilü râyeti'l-islâmi.
Men ekramehu fekad ekrame'llâhe, ve men
ehânehu fealeyhi la'netullâhi.

Hâmilü'l-Kur'âni. Hâmil-i Kur'ân, hâfız-ı Kur'ân, âlim-i Kur'ân.” “Kur'an'a alim olan, hâfız olan, hâkim olan insan.” *Hâmilü râyeti'l-islâmi.* “İslâm bayrağını taşıyan bir insandır.”

İslam bayrağının taşıyıcısı, öncüsü, hâmilidir.

Binâenaleyh:

Men ekramehu. “Bu İslâm bayrağını taşıyan insana kim ikram ederse.”

Fekad ekramellâhe. “Onun ona olan ikramı doğrudan doğruya Allah'adır.”

Ve men ehânehu. “Kim ki bu hâmil-i Kur'ân olan, âlim-i Kur'ân olan kimseye hıyanetlik ederse, ihanet ederse.” *Fealeyhi la'netullâhi.* [“Allah'ın lâneti onun üzerinedir.”]

Allah muhafaza etsin.

Onun için ehl-i Medîne hep alimdir derler. Alim olmalarından dolayıdır ki:

“Ehl-i Medîne'ye çirkin muamele edenler, ehl-i Medîne'ye çirkince bir muamele yapanlar -ki çok olur Allah esirgesin bunlar- tuz suda nasıl erirse, o da öyle erir gider.” buyrulur.

Hâmil-i Kur'ân'lar da öyledir. Medine'de değildirler ama nerede olurlarsa olsunlar, o Medine'de dünyaya gelen İslâm dininin bayraktarıdır, onu dünyaya yayıyorlar. Onu dünyaya yayan o bahtiyara herkesin de hürmet etmesi lazım gelirken, ona ihanetlik etmek.

Allah hepimizi affetsin.

Bak ne geldi?

Şimdi o kitabın içerisinde ki İmam Mâlik hazretleri hakkında o Pakistanlı âlimin yazdığı eserde çok acı bir hadiseye rast geldim. İmam Mâlik, hepimiz hürmetle anarız kendisini. Medine'nin alimi, İmam Âzam ne ise o da odur. Onun *Muvattâ* isminde bir de eseri vardır ki Buhârî ile denktir. Buhârî'den belki üstündür diyenler de olmuştur. Hadis hakkında yazılan ilk kitapta o kitapmış. Bu zât yüz binlerce hadisi toplamış, *Muvattâ* denilen kitabını 16 defa basmış. Tabii her bastıkça tashihât yapmış, bir kısmını çıkarmış bir kısmını eklemiş. Yani nüshalar hep birbirlerine muhalif, yani bir nüsha değil 16 nüsha. Her seferinde bir kısmını çıkarmış bir kısma da bilgilerini de eklemiş. Böyle bir alim, onun zamanın hükümdarı olan zât, onu çekemeyenlerin hasetlerinden dolayı onun aleyhinde bazı sözler söylemişler. Bu [idareci]

zât da onu dövmüş. Yani ona el uzatabilmek kimin elinde? İslâm adını taşıyan bir insan onu nasıl yapabilir? O alim ki eşi bulunmaz. İmam Âzam'ın, Şafîi'nin, Hanbelî'nin, bir de bu İmam Mâlik hazretleri[nin mezhepleri var.]

Kendisi hem hâfız-ı Kur'ân, hem muhaddis, hem de mezhep sahibi, mezhep imamı. Bunu dövmek kimin elinden gelir? Canavar olmalı ki bir insan, aslan gibi canavar, insanlıktan çıkmış bir mahluk, artık önüne geleni pençeliyor, meramına nâil olmak için önüne geleni hırpalıyor, öyle bir canavar yapar. Demek onun zamanında böyle canavarlar yine mevcutmuş ve o zavallıyı dövmüşler. Artık kollarını böyle kaldıramaz olmuş. O kadar dövmüşler ki kendisinde kollarını kaldıracak tâkat kalmamış.

Sonra Harun Reşîd, bakınız dikkat ediniz, Harun Reşîd duymuş bunu gelmiş, demiş: “Çağırayım ben onu, getirteyim sen ona bir kısas yap. Nasıl seni dövdüyse sen de benim huzurumda onu öylece döv, intikamını ondan al.”

“Hâşâ ve kellâ! Bu bana vurdukça ben ona dua ediyordum, affını istiyordum Allah'tan. O bana vurdukça ben ona dua ediyor affını istiyordum Allah'tan. O zulmünün cezasını çekmesin istiyordum. Binâenaleyh şimdi ben onun

yerine nasıl gidip de ona kısas yaparım? Katiyen yapamam!” demiş.

Allah affetsin cümlemizi.

Bak bundaki görüşe bak ötekiindeki görüşe bak. Birisi canavar tiynetli birisi de melek tiynetli.

Allah hepimizi affetsin.

Onun için bu gibi alimlerin huzurunda oturanlarla canavarların huzurunda oturanlar da bir olur mu ya?

حَامِلَاتُ الْوَدَّاتِ مُرْضِعَاتُ رَحِيمَاتٍ بِأَوْلَادِهِنَّ
لَوْلَا مَا يَأْتِينَ إِلَى أَزْوَاجِهِنَّ دَخَلَ مُصَلِّيَاتُهُنَّ الْجَنَّةَ

*Hâmilâtün vâlidâtün murdi'âtün
rahîmâtün bievîlâdihinne, lev lâ mâ ye'tîne ilâ
ezvâcihinne de hale musalliyâtühünne'l-cennete.*

Şimdi bu hanımlarımız hakkında buyrulmuş ki:

“Onlar bize yavrularımızı yetiştirirler, büyütürler karınlarında, hamile olurlar. Sonra annelik vazifelerini yaparlar, emzirirler, evlatlarına karşı çok rahimdirler, şefiktirler. Çok kıymetleri vardır. Ama bir huyları vardır ki bu huyları olmasa cennete bulundukları yerle beraber

girerler.” Musallîleri, namazgâhları ile beraber cennete girerler.

Nedir o şeyleri?

Erkeklerine karşı biraz sabırsızdırlar. O huyları olmasa bu öteki [güzel] huylarından dolayı [cennete girerler.] Yani gördüklerini inkar ederler, sıkıntılara tahammülleri yoktur, acı sözler söylerler bir şeyler yaparlar, ondan dolayı bu faydalarını kaybederler. Yoksa onlar olmasa o namazgâhları ile beraber cennete giderler. Nasıl ki bu namazgâhlar bizi de cennete götürecektir inşallah, ki yarın, yukarıda bir hadis var:

جَهَنَّمُ تُحِيطُ بِالدُّنْيَا وَالْجَنَّةِ مِنْ وَرَائِهَا

Cehennemü tuhîtu bi'd-dünyâ ve'l-cennetü min verâihâ. “Cehennem bu dünyanın etrafını çevirmiştir, cennete onu geçmeden gidilmez.”

O cennetin köprüsü cehennemden üzerinden geçecek. Bu cehennemden geçerken camilerimiz de orada teşekkül edecek Cenâb-ı Hakk'ın şeysiyle, cemaatini de içine alıp o köprüden öyle geçirecek.

Allahu Teâlâ'nın inşallah fazl u keremi bol. Kusurlarımız varsa onlara her akşam yatmadan

evvel tevbe istiğfar ederiz, o istiğfarlarımız dolayısıyla Cenâb-ı Hak bizi de bu camilerimizin içerisinde cehennemin yüzünü de göstermeden, öyle bir şimşek süratiyle köprünün üzerinden götürüp cennetine inşallah hepimizi idhal eder.

Lillahi-l-Fâtiha.

Mehmet Zahid KOTKU

07.01.1973 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

